

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-642

8.9.2023

Ly Forsikring ASA

Rettshjelp

Rettshjelpsdekning tilknyttet forsikret ATV – unntak for juridiske personer – fal. § 2-1

Sikrede (et aksjeselskap) kom i tvist om mangler ved forsikret ATV og søkte om rettshjelpdekning for tvisten mot selger. Foretaket avsto dekning med henvisning til at rettshjelpdekningen under ATVs forsikring ikke dekket rettshjelp for juridiske personer. Foretaket viste videre til at tilleggsdekning for rettshjelp ikke var valgt, og at sikrede derfor ikke hadde krav på rettshjelpdekning for tvisten. Sikrede mente på sin side at rettshjelp for aksjeselskapet i henhold til vilkårenes ordlyd ikke var unntatt dekning og at foretaket ikke hadde overholdt informasjonsplikten ved tegning. Nemndas flertall kom til at sikrede ikke var personlig eier av ATVen, og at tvisten derfor ikke var omfattet av den aktuelle rettshjelpsdekningen. Flertallet kom videre til at foretaket ikke hadde brutt informasjonsplikten ved tegning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om rettshjelpdekning for tvist om mangler etter kjøp av ATV.

Sikredes ansvarsforsikring omfatter ifølge forsikringsbeviset "Bedriftsansvar", "Produktansvar", "Arbeidsmaskin" (tre maskiner) og "Firmabil" (to biler). Forsikringsbeviset for de to ansvarsforsikringene sier følgende:

Kundevalgte tilleggsdekninger som ikke er valgt:

N93 Rettshjelp

Forsikringen for arbeidsmaskinen fastslår under pkt. 3.1 Ansvarsforsikring, pkt. 3.1.3

Rettshjelpforsikring at:

I tillegg til ansvarsforsikringen gjelder rettshjelpforsikring for personlig eier, rettmessig bruker eller fører etter bestemmelsene i pkt. 8.

Vilkårenes pkt. 8 Rettshjelp angir:

8.1.1 I hvilken egenskap sikrede er dekket

Selskapet erstatter nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier, rettmessig bruker eller fører av den forsikrede motorvogn.

Rettshjelputgifter for juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende dekkes ikke – herunder tvist hvor de nevnte juridiske personer representerer sikrede.

Forsikringen omfatter ifølge pkt. 8.3.1 ikke:

8.3.1 tvist som har sammenheng med entreprise eller transportoppdrag, eller sikredes yrke eller erverv, unntatt egen landbruksvirksomhet.

Sikrede kjøpte en arbeidsmaskin som ble kjøpt og lagt inn i forsikringen i 2020.

Tegningssituasjonen er ikke belyst, men foretaket har i forbindelse med klagen forklart at det generelt informerer kunder om tilleggsdekningen "N93 Rettshjelp" og andre standard

tilleggsprodukter, slik at kundene så langt det er mulig får den dekningen de har behov for. Slik informasjon blir ofte gitt muntlig, og kundesamtalene blir strukturert i samsvar med analyseverktøyet "Ly Risk Tool" hvor behovet til kunder avdekkes. Foretaket har opplyst at det i henhold til rutinen skal spørres om kunden ønsker rettshjelpdekning. Kopi av selve rutinen, eller konkret informasjon om sikredes tegningssituasjon, er ikke fremlagt.

På s. 3 i oversendelsen av forsikringsdokumentene fremgikk "Viktig informasjon", herunder følgende punkt:

Sjekk at opplysningene stemmer

Forsikringsdokumenter er en bekreftelse på avtalen som er inngått. Det er derfor viktig at innholdet kontrolleres, og om det er feil, mangler eller noe som er uklart, må du kontakte oss så snart som mulig.

Det er uklart om samme informasjon fremgikk av forsikringsdokumenter som ble sendt ut ved tegning, da disse ikke er fremlagt.

Sikrede avdekket mangler ved kjøretøyet og reklamerte til selger. Selger avviste kravet.

Sikrede søkte derfor om rettshjelpdekning for tvisten mot selger en av ATVen. Foretaket avsto dekning med henvisning til at forsikringen på kjøretøyet ikke omfatter rettshjelp for juridiske personer, og at aksjeselskapet (sikrede) derfor ikke har rettshjelpdekning under ATV-forsikringen.

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp og anfører at forsikringen omfatter den aktuelle tvisten. Det er feil at forsikringen ikke får anvendelse fordi sikrede er et aksjeselskap. Sikrede er utvilsomt eier av ATVen, og den har havarert flere ganger under sikredes bruk. Foretaket tar feil i sin tolkning "personlig eier". Foretaket opplyser at rettshjelputgifter for juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende ikke dekkes. Under henvisning til disse rettssubjekter konkluderer foretaket med at rettshjelp ikke gjelder for juridiske personer, deriblant sikrede. Uttrykket "personlig eier" er ensbetydende med forsikringstaker, og det er ... AS som er personlig eier av ATVen og som er part i tvisten mot selgeren. Ordlyden i vilkårene åpner ikke for tolkningstvil. Det er entydig listet opp hvilke juridiske personer som ikke er omfattet av rettshjelpdekningen.

Forsikringsforetaket aviser ansvar og anfører at sikrede ikke er part i tvisten i egenskap av personlig eier, rettmessig bruker eller fører i denne saken hvor sikrede er et aksjeselskap, altså en juridisk person. Forsikring av arbeidsmaskinen omfatter ikke rettshjelp for juridiske personer. Dødsbo, borettslag, andelslag og stiftelser er eksempler på juridiske personer, men ikke en uttømmende liste over juridiske personer som ikke er omfattet av rettshjelpdekningen, jf. bruken av ordet "som" i vilkårenes pkt. 8.1.1. Tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv er uansett ikke dekket.

Rettshjelpforsikringen sikrede har under forsikringen for ATVen vil kunne dekke rettshjelp når en ansatt hos sikrede kommer i tvist som følge av at han/hun har vært bruker eller fører av maskinen, typisk personskader. Selv om ordlyden i vilkårene ikke er helt lik, mener foretaket at dekningen er tilsvarende som i FSN 7403, og at saker som gjelder personskader på fører omfattes av rettshjelpdekningen.

Sikrede kunne ha tegnet tilleggsdekningen "N93 Rettshjelp" under bedriftens ansvarsforsikring, men har ikke valgt å tegne denne. Sikrede er tilstrekkelig informert om forsikringsprodukt og tilvalg. Skriftlig informasjon er gitt i form av forsikringsbevis. Der står det uttrykkelig at tilleggsdekningen N93 Rettshjelp ikke er valgt. Foretaket forutsetter at sikrede leser forsikringsbeviset og snarest gir beskjed hvis det er feil, mangler eller noe som er uklart. Det fremgår for øvrig av utsendelsen at det er viktig at innholdet kontrolleres, og at sikrede ved feil,

mangler eller uklarheter skal kontakte foretaket så snart som mulig. Noen slik beskjed er ikke mottatt fra sikrede.

Etter det opplyste ville premien for inneværende periode økt med ca. kr 1 100 dersom sikrede hadde tegnet tilleggsdekningen N93 Rettshjelp.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for utgifter til rettshjelp.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Lars Enger Barnholdt bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Den aktuelle tvisten gjelder sikredes mangelskrav mot selger av en arbeidsmaskin sikrede har kjøpt. Sikredes forsikring for maskinen omfatter ifølge vilkårenes pkt. 1.4 rettshjelpforsikring til fordel for personer nevnt i pkt. 8, som angir at:

Selskapet erstatter nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier, rettmessig bruker eller fører av den forsikrede motorvogn

Formuleringen "personlig eier" betyr at vedkommende "personlig" eier gjenstanden. Ordlyden tilsier at eiendomsretten er knyttet til en fysisk person. Det er ikke naturlig å si at et AS er "personlig eier" av en gjenstand. Denne forståelsen støttes også av vilkårenes pkt. 8.1.1, som angir at rettshjelputgifter for "juridiske personer som dødsbo, borettslag, andelslag, stiftelser og lignende" ikke dekkes, herunder tvist hvor nevnte juridiske personer representerer sikrede. Selv om formuleringen av dette vilkåret er lite heldig fordi det mest praktiske eksempelet på en juridisk person er et aksjeselskap, tilsier vilkårene lest i sammenheng at denne rettshjelpdekningen gjelder for fysiske personer og ikke for juridiske personer. Flertallet viser for øvrig til unntaket i 8.3.2 for tvist som har sammenheng med "sikredes yrke eller erverv", som også må komme til anvendelse i denne saken.

Spørsmålet er så om foretaket har misligholdt sin informasjonsplikt etter forsikringsavtaleloven § 2-1 (slik den lød før endring fra 1.7.22):

I forbindelse med tegningen av en forsikring skal selskapet i nødvendig utstrekning legge forholdene til rette for at forsikringstakeren kan vurdere forsikringstilbudet. Herunder skal det gi opplysninger om det er vesentlige begrensninger i dekningen i forhold til det forsikringstakeren med rimelighet kan forvente er dekket under vedkommende forsikring, om alternative dekningsformer og om tilleggsdekninger som det markedsfører.

Sikrede har etter alminnelige bevisbyrderegler bevisbyrden for at foretaket eventuelt har brutt sin informasjonsplikt ved tegning, jf. eksempelvis FinKN 2022-994.

Foretaket har opplyst at det ved tegning generelt blir informert om tilleggsdekninger, samt at det fremgår av forsikringsbeviset sikrede fikk etter tegning at tilleggsdekningen for rettshjelp ikke var valgt. I nemndspraksis er det lagt til grunn at sikrede har en plikt til å sette seg inn i forsikringsdokumentene han mottar ved tegning, og eventuelt gi beskjed dersom noe ikke stemmer med det han mener han har tegnet, jf. eksempelvis FinKN 2022-899, 2021-134, 2021-757, 2020-808 og 2020-524.

Forsikringsbeviset for bedriftsansvarsforsikringens opplyser at "N93 Rettshjelp" ikke var valgt. Det må legges til grunn at sikrede var klar over dette. Denne dekningen er imidlertid etter det opplyste en generell rettshjelpdekning og ikke spesielt knyttet til arbeidsmaskinen.

Forsikringsbeviset for arbeidsmaskinen opplyser at:

I tillegg til ansvarsforsikringen gjelder rettshjelpforsikringen for personlig eier, rettmessig bruker eller fører begrenset til kr 100 000

Det fremgår her at rettshjelpdekningen er begrenset til "personlig eier". Dette betyr som nevnt at den ikke omfatter juridiske personer. Flertallet forstår også situasjonen slik at det ikke kan tegnes tilleggsdekning for rettshjelp for juridiske personer for denne dekningen, slik at rettshjelp som omfatter denne forsikringen kun kan oppnås ved å avtale den generelle tilleggsdekningen N93 som nevnt ovenfor, og som sikrede altså ikke har tegnet. Sett i dette perspektiv er opplysningen i forsikringsbeviset misvisende fordi den gir inntrykk av en rettshjelpforsikring knyttet til arbeidsmaskinen. Samtidig følger det av beviset at denne dekningen kun gjelder "personlig eier", og derfor ikke vil omfatte rettshjelp for en juridisk person. Sikrede kunne derfor ikke ha noen rimelig forventning om dekning for rettshjelp for den verserende tvisten. Flertallet mener derfor det ikke foreligger brudd på informasjonsplikten. Flertallet peker for øvrig på at sikrede bevisst har valgt bort generell rettshjelpforsikring for virksomheten. Det er derfor uklart om sikrede ville tegnet denne dekningen for hele virksomheten om han hadde fått informasjon om at han ikke hadde rettshjelpsdekning for arbeidsmaskinene. Flertallet kan derfor ikke se at det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom evt. mangelfull informasjon og det tapet sikrede lider ved at han ikke tegnet generell rettshjelpforsikring. En kontraktsrettslig tvist kunne like gjerne oppstå for andre deler av sikredes virksomhet enn kjøp/salg av selskapets arbeidsmaskiner, og for slike tvister er altså rettshjelpdekningen valgt bort.

Nemndas mindretall, Johannes Straume, bemerker:

Mindretallet mener foretaket har brutt sin informasjonsplikt. Slik forsikringsbeviset er uformet, med en formulering om at "I tillegg til ansvarsforsikringen gjelder rettshjelpforsikringen for personlig eier, rettmessig bruker eller fører begrenset til kr 100 000", skapes et inntrykk av at det foreligger en rettshjelpsdekning. Realiteten er at så godt som alle de tvister som kan oppstå vil være unntatt dekning ved at det er gjort unntak for tvist som har sammenheng med sikredes yrke eller erverv. Den opplyste dekningen fremstår derfor nærmest som en nullitet, og dette burde foretaket opplyst særskilt om. Når dette ikke er gjort mener derfor mindretallet at dette er et brudd på informasjonsplikten.

Det vil ofte kunne oppstå rettslige konflikter knyttet til nettopp motorkjøretøy og anleggsmaskiner – enten dette gjelder skader knyttet til bruk, eller kjøp vedlikehold og videresalg. Da selskapet hadde flere kjøretøy, og da det å tegne N93 kun ville medført en premieøkning på i underkant av 3 %, fremstår det som det som sannsynlig at sikrede ville valgt å tegne tilleggsdekningen dersom han hadde fått tilstrekkelig informasjon ved tegning.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Lars Enger Barnholdt (selskapsrepresentant) og Johannes Straume (næringsrepresentant).